

PATVIRTINTA
VšĮ Radviliškio rajono pirminės
sveikatos priežiūros centro direktorės
2015 m. sausio 15 d. įsakymu Nr. 6.

PSICHIKOS SVEIKATOS SLAUGYTOJO PAREIGŲ INSTRUKCIJA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Psichikos sveikatos slaugytojas profesinę kvalifikaciją įgyja aukštojoje mokykloje baigęs studijas pagal bendrosios praktikos slaugos programą ir papildomą psichikos sveikatos slaugos neformaliojo švietimo programą.

Užsienyje įgyta psichikos sveikatos slaugytojo profesinė kvalifikacija pripažįstama Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

2. Teisę verstis psichikos sveikatos slaugytojo praktika turi asmuo, Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka įgijęs bendrosios praktikos slaugytojo profesinę kvalifikaciją ir turintis Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka išduotą ir galiojančią bendrosios slaugos praktikos licenciją bei turintis įgytą psichikos sveikatos slaugos specializaciją patvirtinančią dokumentą, jeigu Lietuvos Respublikos įstatymai nenustato kitaip.

3. Psichikos sveikatos slaugytojas verčiasi psichikos sveikatos slaugytojo praktika sveikatos priežiūros įstaigose, turinčiose įstaigos asmens sveikatos priežiūros licenciją, suteikiančią teisę teikti psichikos sveikatos slaugos paslaugas ir (ar) kitas asmens sveikatos priežiūros paslaugas, kurias pagal teisės aktų reikalavimus kartu su kitais sveikatos priežiūros specialistais turi teikti ir psichikos sveikatos slaugytojas.

4. Psichikos sveikatos slaugytojas savarankiškai nustato slaugos poreikius, sudaro slaugos planą, jį įgyvendina, dokumentuoja ir, esant reikalui, koreguoja; teikia psichikos sveikatos slaugos paslaugas asmeniui, turinčiam psichikos ir elgesio sutrikimų, ir jo šeimai, atsižvelgdamas į kitų asmens sveikatos priežiūros komandos narių rekomendacijas, bei vykdo asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikiančio gydytojo paskyrimus.

5. Psichikos sveikatos slaugytojas savo darbe vadovaujasi Lietuvos Respublikos įstatymais, Lietuvos medicinos norma MN 28:2011 „Bendrosios praktikos slaugytojas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė patvirtinimo“ (toliau – Bendrosios praktikos slaugytojo medicinos norma), šia medicinos norma ir kitais teisės aktais, įstaigos, kurioje dirba, įstatais (nuostatais), vidaus tvarkos taisyklėmis bei savo pareigine instrukcija.

6. Psichikos sveikatos slaugytoją į darbą priima ir atleidžia VšĮ Radviliškio rajono PSPC direktorius.

7. Psichikos sveikatos slaugytojas pavaldus Psichikos sveikatos centro vadovui ir VšĮ Radviliškio rajono PSPC vyriausiajam slaugytojui-slaugos administratoriui.

II SKYRIUS TEISĖS

8. Psichikos sveikatos slaugytojas turi teisę:

8.1. verstis psichikos sveikatos slaugytojo praktika Bendrosios praktikos slaugytojo medicinos norma MN 28:2011, psichikos sveikatos slaugytojo norma MN 22:2014 ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka;

2.

- 8.2. turėti spaudą, išduotą Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;
- 8.3. į saugias darbo sąlygas;
- 8.4. gauti priemones, būtinas saugiai slaugai užtikrinti;
- 8.5. gauti darbui reikalingą informaciją Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;
- 8.6. pagal kompetenciją teikti informacines paslaugas psichikos sveikatos sutrikimų profilaktikos klausimais, konsultuoti pacientus, jų šeimos narius, bendruomenę, psichikos sveikatos stiprinimo ir palaikymo bei psichikos sveikatos slaugos klausimais; įtraukti į slaugos procesą pacientų artimuosius ar kitus asmenis, kurie prižiūri pacientus;
- 8.7. pagal kompetenciją ir Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka bendradarbiauti su sveikatos priežiūros ir kitais specialistais;
- 8.8. atsisakyti teikti psichikos sveikatos paslaugas, jei tai prieštarauja slaugytojo profesinės etikos principams arba kelia realų pavojų paciento ar psichikos sveikatos slaugytojo gyvybei, išskyrus atvejus, kai teikiama būtinoji medicinos pagalba;
- 8.9. teikti siūlymus darbdaviui, įstaigos steigėjui, savivaldos institucijoms, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai, sveikatos priežiūros įstaigų ir kitų institucijų administracijai dėl slaugos paslaugų pacientui, jo šeimos nariams ir bendruomenei prieinamumo ir kokybės gerinimo;
- 8.10. teikti siūlymus darbdaviams dėl darbo organizavimo ir sąlygų gerinimo;
- 8.11. dalyvauti mokslo taikomojoje, tiriamojoje ir pedagoginėje veikloje, susijusioje su psichikos sveikatos slauga;
- 8.12. teikti siūlymus kompetentingoms institucijoms, kai sprendžiami asmenų, turinčių psichikos sutrikimų, psichikos sveikatos slaugos klausimai;
- 8.13. turėti ir kitų teisių, nustatytų Lietuvos Respublikos teisės aktuose.

III SKYRIUS PAREIGOS

- 9. Psichikos sveikatos slaugytojas privalo:
 - 9.1. kvalifikuotai ir kokybiškai teikti psichikos sveikatos paslaugas;
 - 9.2. pagal kompetenciją teikti būtinąją medicinos pagalbą;
 - 9.3. vadovauti asmens sveikatos priežiūros tikslais ir savarankiškai vykdyti slaugą paciento namuose ir psichikos sveikatos slaugos paslaugas teikiančiose įstaigose;
 - 9.4. pildyti slaugos dokumentus bei teikti statistikos ir kitus privalomosios atskaitomybės duomenis Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;
 - 9.5. vykdyti saugos darbe taisyklių ir higienos normų reikalavimus;
 - 9.6. informuoti atsakingus įstaigos specialistus apie galimą socialinių paslaugų poreikį asmeniui, turinčiam psichikos sutrikimų;
 - 9.7. bendradarbiauti su sveikatos priežiūros paslaugas teikiančiais gydytojais, kitais asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros slaugos specialistais ir socialinių paslaugų darbuotojais Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;
 - 9.8. teisės aktų nustatyta tvarka tobulinti profesinę kvalifikaciją;
 - 9.9. laikytis licencijuojamos veiklos – slaugos praktikos - sąlygų;
 - 9.10. laikytis slaugytojo profesinės etikos principų, gerbti pacientų teises ir jų nepažeisti;

3.

9.11. teikti informaciją pagal kompetenciją apie paciento sveikatą Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka; perduoti informaciją apie smurtą šeimoje, sužeistus, sužalotus asmenis, įtariamą gresiantį smurtą vaikų, paauglių ar globojamų asmenų atžvilgiu, taip pat vaikų nepriežiūrą Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

9.12. laiku informuoti gydytoją apie paciento sveikatos būklės pokyčius, komplikacijas, vartojamų vaistų nepageidaujamą poveikį ar kitaip pablogėjusią sveikatą;

9.13. naudoti medicinos prietaisų saugos techninio reglamento reikalavimus atitinkančius medicinos prietaisus, kurie instaliuojami, naudojami ir prižiūrimi vadovaujantis Medicinos prietaisų instaliavimo, naudojimo ir priežiūros tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. gegužės 3 d. įsakymu Nr. V-383 „Dėl Medicinos prietaisų instaliavimo, naudojimo ir priežiūros tvarkos aprašo patvirtinimo“;

9.14. propaguoti sveiką gyvenseną, ligų prevencijos ir sveikatos tausojimo bei ugdymo priemones;

9.15. paaiškinti psichikos sveikatos slaugytojo praktikos aplinkybes Sveikatos apsaugos ministerijos, teisėsaugos institucijos prašymu;

9.16. atlikti kitas Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytas pareigas;

9.17. mokėti dirbti kompiuteriu, naudojantis kompiuterine informacine sistema SVEIDRA, SVEIDRA APAP;

9.18. psichikos sveikatos slaugytoja privalo laikytis įstaigos vidaus tvarkos taisyklių, įstaigos korupcijos prevencijos programos-plano įgyvendinimo.

IV SKYRIUS KOMPETENCIJA

10. Psichikos sveikatos slaugytojo profesinę kompetenciją sudaro žinios, gebėjimai ir įgūdžiai, kuriuos jis įgyja baigęs studijas pagal slaugos programą, įgijęs bendrosios praktikos slaugytojo profesinę kvalifikaciją ir baigęs psichikos sveikatos slaugos neformaliojo švietimo programą, nuolat tobulindamas profesinę kvalifikaciją, atsižvelgdamas į nuolatinę psichiatrijos mokslo, slaugos mokslo ir praktikos pažangą.

11. Psichikos sveikatos slaugytojo bendrosios kompetencijos nustatytos Bendrosios praktikos slaugytojo medicinos normoje.

12. Papildomai psichikos sveikatos slaugytojas turi žinoti:

12.1. teisės aktus, reglamentuojančius psichikos sveikatos priežiūrą ir slaugos praktiką Lietuvos Respublikoje;

12.2. Lietuvos nacionalinės psichikos sveikatos politikos nuostatas;

12.3. Europos Sąjungos valstybių psichikos sveikatos priežiūros politikos principus;

12.4. psichosocialinių ir etninių, kultūrinių veiksnių įtaką paciento, jo šeimos psichikos sveikatai;

12.5. psichikos sveikatos stiprinimo ir palaikymo principus;

12.6. įvairių amžiaus grupių pacientų psichikos ir elgesio sutrikimus ir psichikos sveikatos slaugos ypatumus;

12.7. suikidologijos pagrindus;

12.8. psichotropinių vaistų grupes, jų veikimo mechanizmus, farmakologines sąveikas, skyrimo indikacijas, kontraindikacijas bei atsargumo priemones;

12.9. psichologijos pagrindus;

4.

- 12.10. psichoterapijos metodų rūšis ir psichoterapijos metodų taikymo indikacijas;
- 12.11. psichosocialinės reabilitacijos principus;
- 12.12. įvairaus profilio psichiatrijos skyrių darbo organizavimo ypatumus.
- 13. Papildomai psichikos sveikatos slaugytojas turi išmanyti:
 - 13.1. bendrąją psichopatologiją (psichikos sutrikimų simptomus ir sindromus), šių sutrikimų įtaką paciento elgesiui, gyvenimo kokybei, tikėtiną grėsmę paties paciento ar aplinkinių žmonių sveikatai, gyvybei ar turtui;
 - 13.2. bendrosios ir psichikos sveikatos slaugos proceso ypatumus, esant:
 - 13.2.1. ūminiams psichikos sutrikimams, ūmioms psichozėms;
 - 13.2.2. organiniams ir simptominiams psichikos sutrikimams;
 - 13.2.3. psichikos ir elgesio sutrikimams vartojant psichoaktyvias medžiagas;
 - 13.2.4. nuotaikos (afektiniais) sutrikimams;
 - 13.2.5. šizofrenijai, šizotipiniam ir kliesesiniam sutrikimams;
 - 13.2.6. neuroziniais, stresiniais ir somatoforminiais sutrikimams;
 - 13.2.7. vaikų ir paauglių psichikos ir elgesio sutrikimams;
 - 13.2.8. pagyvenusių ir senų žmonių psichikos ir elgesio sutrikimams;
 - 13.3. psichikos sveikatos slaugos namuose organizavimo ir teikimo ypatumus;
 - 13.4. asmenų, turinčių specialiųjų poreikių dėl psichikos ir elgesio sutrikimų, slaugą;
 - 13.5. bendravimo ir bendradarbiavimo su įvairaus amžiaus pacientais, turinčiais psichikos sutrikimų, bei jų artimaisiais ypatumus;
 - 13.6. aprobuotus biologinius psichikos sutrikimų gydymo būdus, jų taikymo principus ir slaugos principus;
 - 13.7. priklausomybės ligų pakaitinio gydymo organizavimo ir teikimo principus, indikacijas, kontraindikacijas, naudojamų vaistų farmakologinio poveikio ir veikimo bendruosius principus ir komplikacijas;
 - 13.8. elektros impulsinės terapijos indikacijas, kontraindikacijas, galimas komplikacijas ir slaugos principus;
 - 13.9. antipsichozinių vaistų farmakologinio poveikio ir veikimo bendruosius principus, jų vartojimo indikacijas, kontraindikacijas, nepageidautiną poveikį ir komplikacijas;
 - 13.10. antidepresantų farmakologinio poveikio ir veikimo bendruosius principus, jų vartojimo indikacijas, kontraindikacijas, nepageidautiną poveikį ir komplikacijas;
 - 13.11. nuotaikos stabilizatorių farmakologinio poveikio ir veikimo bendruosius principus, jų vartojimo indikacijas, kontraindikacijas, nepageidautiną poveikį ir komplikacijas;
 - 13.12. trankviliantų farmakologinio poveikio ir veikimo bendruosius principus, jų vartojimo indikacijas, kontraindikacijas, nepageidautiną poveikį, prasidedančio pripratimo ir priklausomybės požymius ir gydymo komplikacijas;
 - 13.13. nootropų farmakologinio poveikio ir veikimo bendruosius principus, jų vartojimo indikacijas, kontraindikacijas, nepageidautiną poveikį ir komplikacijas;
 - 13.14. savižudybių prevencijos principus ir pacientų, kuriems būdingas suicidinis elgesys, slaugos ypatumus.
- 14. Papildomai psichikos sveikatos slaugytojas turi mokėti:
 - 14.1. nustatyti psichikos sveikatos slaugos paslaugų prioritetus ir eigą;
 - 14.2. mokėti taikyti psichiatrijos ir slaugos mokslo naujoves, taikomųjų tyrimų duomenis savo praktikoje;

- 14.3. spręsti psichikos sveikatos slaugos vadybos problemas;
- 14.4. teikti pacientams ir jų artimiesiems rekomendacijas psichikos sveikatos slaugos klausimais;
- 14.5. nustatyti slaugos poreikius, taikyti atitinkamus slaugos veiksmus bei numatyti slaugos rezultatus esant šiems psichikos sutrikimams:
 - 14.5.1. organiniams ir simptominiams psichikos sutrikimams;
 - 14.5.2. psichikos ir elgesio sutrikimams vartojant psichoaktyvias medžiagas;
 - 14.5.3. šizofrenijai, šizotipiniams ir kliesesiniams sutrikimams;
 - 14.5.4. nuotaikos (afektiniais) sutrikimams;
 - 14.5.5. neuroziniais, stresiniais ir somatoforminiais sutrikimams;
 - 14.5.6. elgesio sindromams, susijusiems su fiziologiniais sutrikimais bei somatiniais veiksniais;
 - 14.5.7. suaugusiųjų asmenybės ir elgesio sutrikimams;
 - 14.5.8. protiniam atsilikimui;
 - 14.5.9. psichologinės raidos sutrikimams;
 - 14.5.10. elgesio ir emocijų sutrikimams, prasidedantiems vaikystėje ir paauglystėje.
- 15. Papildomai psichikos sveikatos slaugytojas turi gebėti:
 - 15.1. organizuoti, teikti įvairaus amžiaus pacientams, jų šeimos nariams, psichikos sveikatos slaugos paslaugas;
 - 15.2. pagal kompetenciją atpažinti psichikos sutrikimų simptomus, sindromus, jų pokyčius psichikos sutrikimo laikotarpiu;
 - 15.3. pagal kompetenciją atpažinti ūminės psichozinės būsenos pacientą ir įtarti tikėtiną grėsmę paties ligonio ar aplinkinių žmonių sveikatai, gyvybei ar turtui;
 - 15.4. pagal kompetenciją atpažinti agresyvų, sujaudintą, potencialiai pavojingą psichikos sutrikimų turintį pacientą ir numatyti elgesio su tokiu pacientu taktiką;
 - 15.5. atpažinti pacientą, kuriam būdingas suicidinis elgesys, ir pagal savo kompetenciją suteikti pagalbą;
 - 15.6. atpažinti nepageidaujamą/patologinę paciento organizmo reakciją į paskirtą gydymą;
 - 15.7. pagal kompetenciją teikti psichosocialinę reabilitacijos paslaugas;
 - 15.8. bendrauti ir bendradarbiauti su asmenimis, turinčiais įvairių psichikos ir elgesio sutrikimų, jų šeimos nariais;
 - 15.9. atpažinti ir spręsti konfliktines situacijas, susijusias su psichikos sveikatos slauga;
 - 15.10. mokyti pacientus atpažinti psichikos sutrikimo požymius ir juos valdyti;
 - 15.11. motyvuoti tinkamai vartoti vaistus, užtikrinant gydymo tęstinumą;
 - 15.12. dokumentuoti psichikos sveikatos slaugą;
 - 15.13. dirbti psichikos sveikatos priežiūros specialistų komandoje;
 - 15.14. vertinti teikiamų psichikos sveikatos slaugos paslaugų rezultatus ir efektyvumą bei siūlyti paslaugų kokybės gerinimo priemones;
 - 15.15. pagal kompetenciją teikti konsultacinę pagalbą psichikos sutrikimų turintiems asmenims ir jų artimiesiems dėl psichikos sveikatos slaugos, vaistų vartojimo, įgūdžių atkūrimo ir palaikymo;
 - 15.16. analizuoti savo profesinę veiklą bei rengti profesinės veiklos pranešimus ir ataskaitas.

**V SKYRIUS
ATSAKOMYBĖ**

16. Psichikos sveikatos slaugytojas už padarytas klaidas, aplaidumą, netinkamą jam priskirtų funkcijų vykdymą ar bioetikos reikalavimų pažeidimą, taip pat už pareigų viršijimą atsako Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Bronislava Čepauskienė BCS 2015 01 19
Vilma Reimėikienė Rujf 2015 01 18